

Molnár Krisztina

Helynévi adatok digitalizálása – problémák és lehetőségek

Szakedolgozatom célja az volt, hogy kidolgozzak egy digitalizálási módszert a Magyar Nyelvtudományi Társaság köteteinek helynévi és térképes adataira Eger névanyagának feldolgozásán keresztül, melyet a Földmérési és Távérzékelési Intézetben oly sokat használnak, ezzel bővítve az intézet névtárát.

Az **Irodalmi áttekintés** című fejezetben bemutatom a helynévkutatás fontosságát, történeti háttérét, hogy miért is bírt akkora jelentőséggel a névanyag összegyűjtése. Kitérek a gyűjtési módszerekre és eredményekre is.

A következő rész véleményem szerint még fontosabb, hiszen a feldolgozás jelentőségét vázolja napjainkban, azt, hogy mire is használná a FÖMI a digitalizált adatokat, és milyen más projektek (VINGIS) kapcsolódnak az intézet Földrajzinév- tárához. Ezek után a meglévő, a FÖMI honlapján elérhető rendszer (FNT) felépítése és az alapjául szolgáló adatok kerülnek bemutatásra.

Az **Anyag és módszer** című fejezetben bemutatom a munkám alapjául szolgáló alapadatokat, ezek közt a kötetekben található névi és térképi anyagot, amit képekkel is szemléltetek. Mint minden munkafolyamatnál, itt is kitérek a feldolgozás során felmerülő problémákra, amiket a következő fejezetekben részletesebben is leírok.

Itt bemutatásra kerülnek:

- A szkennelés és optikai karakterfelismerés problémái és módszere
- A makrók alkalmazási lehetőségei
- A felhasznált térinformatikai program (ArcGIS), melyet az egyetemi gyakorlatok során is használtunk. Ezen belül a munkám alapját képező térinformatikai alapadatokat, alaptérképek és állományok.

Az **Eredmények** című fejezet a konkrét megvalósításról szól, ahol lépésenként mutatom be a munkafolyamat fázisait:

- A szöveg tördelésére elkészített makrót, ami a Microsoft Word beépített makró készítőjével jött létre; és az Access adatbázis létrehozását.
- A térképi állomány létrehozásának fázisait (térképünk valós vetületi rendszerbe illesztése, beszurási pontok létrehozása, névelemek megjelenítése), és felhasznált alapadatait.

- Az adatbázis és a térkép összekapcsolását
- A kész térképet

Jelenleg a módszer alkalmas:

- A Magyar Nyelvtudományi Társaság névtáraiban található névanyag digitalizálására,
- a kész szöveg tördelésére,
- a tördelt szöveg adatbázisba töltésére,
- a helynevek külön rétegen való megjelenítésére ArcMap-ben,
- végül pedig az adatbázis és a beszárási pontok összekapcsolására.

Mint szakdolgozatom címe is mutatja, a cél a feldolgozás lehetőségei és a folyamatok során felmerült problémák megoldása volt, így minden fázisnál igyekeztem szemléltetni azokat és megoldásaimat, így munkám alapján bárki számára könnyen felhasználható a módszer.